

ปรีดี พนมยงค์

ปณ:

วิธีพิจารณา
การขาดขอบ
กับคนไทย

ปรีดี พนมยงค์

และ

วิธีพิจารณาทางรอด

ของ

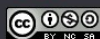
สังคมไทย

PRIDI-PHOONSUK
ปรีดี - พนมยงค์

www.pridi-phoonsuk.org

ChangeFusion OPENBASE.in.th

เนื้อหาทั้งหมดใน OpenBase ถูกเผยแพร่ภายใต้สัญญาอนุญาต Creative Commons Attribution-Noncommercial-Share Alike 3.0 Unported License ท่านสามารถนำเนื้อหาทุกชิ้นไปใช้และเผยแพร่ต่อได้ โดยต้องอ้างอิงแหล่งที่มา นำมาไปใช้เพื่อการค้า และต้องใช้สัญญาอนุญาตชนิดเดียวกันนี้เมื่อเผยแพร่งานที่ดัดแปลง เว้นแต่จะระบุเป็นอย่างอื่น

สถาบันสยาม

เพื่อ

การศึกษา วิทยาศาสตร์

และวัฒนธรรม

จักพิมพ์

๒๕๑๙

ศิริฉัตร

ออกแบบปก

บันทึกของผู้จัดพิมพ์

ด้วยคณะกรรมการนิสิต คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ขอให้นายปรีดี พนมยงค์ เขียนบทความเรื่อง “ทางรอดของสังคมไทย” ลงพิมพ์ในหนังสือที่ระลึกวันที่ ๑๐ ธันวาคม ซึ่งคณะกรรมการนิสิตดังกล่าวนั้นจัดทำขึ้น

สถาบันสยามเพื่อการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรม เห็นว่าบทความนี้เป็นประโยชน์แก่ผู้รักชาติประชาธิปไตย จึงได้ขออนุญาตนำมาจัดพิมพ์ขึ้นเป็นเล่มอีกครั้งหนึ่ง.

สถาบันสยาม

เพื่อ

การศึกษา วิทยาศาสตร์

และวัฒนธรรม

มีนาคม ๒๕๑๕

๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๑๘

สวัสดีมายัง คณะกรรมการนิสิต คณะนิติศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผมได้รับจดหมายจากสารานุกรมของท่าน ขอให้ผม
เขียนบทความในหัวข้อเรื่อง “ทางรอดของสังคมไทย” เพื่อ
นำลงในหนังสือที่ระลึกซึ่งคณะของท่านจะพิมพ์เนื่องในโอกาส
๑๐ ธันวาคมปี ๕๕ เรื่องท่านเองเดียวกันนี้ ผมได้กล่าวไว้ในที่
ประชุมนักเรียนไทยในฝรั่งเศส, อังกฤษ, เยอรมัน ซึ่งหนังสือ
พิมพ์ “ประชาชาติรายวัน” ได้ลงพิมพ์ปาฐกถาซึ่งผมแสดงที่
ฝรั่งเศสและ “ประชาธิปไตย” ได้ลงพิมพ์ปาฐกถาของผม
ซึ่งแสดงที่อังกฤษตอนหนึ่ง นอกจากนี้ได้มีผู้พิมพ์เป็นจุลสาร
จะนั้น ผมจึงขอเสนอวิธีที่ท่านเพียงเขียนหัวข้อโดยสังเขปเพื่อ
ประกอบการพิจารณาของท่านในการที่จะหา ทางรอดของประเทศ
ไทย ดังต่อไปนี้ คือ

๑. ก่อนที่จะพิจารณาหาทางรอดของสังคมไทยนั้น ขอให้
ท่านทั้งหลายศึกษาค้นคว้าหาข้อเท็จจริงว่า สังคมไทยในปัจจุบันนี้
ต้องประสบภัยอันตรายขนาดใดบ้าง ซึ่งถ้าปล่อยให้เป็นไปตามยถา
กรรมไว้ สังคมไทยที่เป็น “สังคมชาติ” (National Society)

ของมวลชาวไทย ก็จะไม่รอดพ้นจากการเสื่อมแล้วจะสลายในที่สุด ครั้นได้ข้อเท็จจริงที่ถูกต้องแล้ว จึงศึกษาค้นคว้าหาวิธีที่เหมาะสมแก่สภาพ, ท้องที่, ภาวะ ของสังคมไทย เพื่อให้สังคมชาติของเราดำรงความเป็นเอกราชสมบูรณ์และมวลราษฎรไทยมีความสุขไขว่คว้าโดยปราศจากการกดขี่เบียดเบียนระหว่างมนุษย์กับมนุษย์

๒. ผมขอเสนอให้ท่านคำนึงถึงภัยอันตรายที่สังคมไทยเผชิญอยู่ในปัจจุบันนี้ ๔ ประการ คือ

ประการที่ ๑. ภัยอันตรายจากการคุกคามเอกราชสมบูรณ์ของชาติ

การคุกคามเอกราชของชาติมีหลายแบบ อาทิ

แบบที่ ๑. ต่างชาติยกกองทัพรุกรานประเทศไทยโดยตรง หรือโดยได้รับความยินยอมจากผู้ที่มีอำนาจรัฐในสังคมไทย เช่น กองทหารอเมริกันที่เข้ามาตั้งอยู่ในประเทศไทยโดยมีสิทธิพิเศษซึ่งเรียกตามภาษากฎหมายระหว่างประเทศว่า “Extra-territoriality” ซึ่งเคยแปลเป็นไทยว่า “สถานนอกอาณาเขต” อันทำให้ชาติไทยต้องเสียอธิปไตยสมบูรณ์ อาทิ ทหารต่างชาติ

ทำผิดในดินแดนไทยก็ไม่ต้องขึ้นศาลไทย และได้รับการยกเว้น
ไม่ต้องเสียภาษีอากรรวมทั้งภาษีศุลกากร ฯลฯ

แบบที่ ๒. ต่างชาติมิได้ยกกองทหารรุกรานหรือเข้ามาตั้ง
อยู่ในประเทศไทยโดยตรง แต่ใช้อำนาจเศรษฐกิจ, หรือการ
เมือง, หรือวัฒนธรรม(รวมทั้งวรรณคดี), อย่างใดอย่าง
หนึ่งหรือหลายอย่าง, ทำให้สังคมไทยต้องตกอยู่ภายใต้อำนาจ
หรืออิทธิพลของต่างชาตินั้น ๆ

แบบที่ ๓. ต่างชาติส่งจารชนเข้ามาแทรกซึมในกระ-
ทรวงทบวงกรมและสถาบันต่าง ๆ โดยให้เงินหรือประโยชน์เป็น
สินจ้างในการ บิดเบือน หรือ โฆษณา หรือ เล่ห์กล ต่าง ๆ เพื่อจูง
ใจให้บุคคลบางส่วน ตกอยู่ใต้อำนาจหรืออิทธิพลของต่างชาติ
นั้น ๆ

บุคคลย่อมมีเสรีภาพที่จะอาศัยคำสอนของลัทธิใด ๆ ที่
เห็นว่าเป็นสัจจะนั้น เป็นหลักในการวิเคราะห์ความขัดแย้ง
ระหว่างชนชั้นของสังคมไทย แต่จะต้องไม่มุ่งเฉพาะการต่อสู้
ระหว่างชนชั้นเพียงเรื่องเดียวเท่านั้น คือจะต้องไม่ละเลยคำนึง
ถึงการรักษาความเป็นเอกราชสมบูรณ์ของชาติไทยให้ดำรงคง
ไว้ทั้งทางนิรันดร์และพฤตินัย

ประกาศที่ ๒ ถ้อยคำจากกระทรวงการมหาดไทย ส่วนมากถูกกดขี่เบียดเบียน ทางเศรษฐกิจ

สังคมใดที่จำนวนพลเมืองส่วนข้างน้อยมีความไพบลัยด้วยการกดขี่เบียดเบียนพลเมืองส่วนข้างมากที่ต้องตกทุกข์ได้ยากแสนสาหัส พลเมืองส่วนมากที่เป็นกระดูกสันหลังของประเทศนั้นก็ไม่มีสมรรถภาพพอที่จะเป็นพลังในการรักษาความเป็นเอกราชของชาติไว้ได้ สังคมนั้นก็จะเสื่อมและสลายไป

ฉะนั้น ผมจึงขอให้ท่านทั้งหลายศึกษาค้นคว้าข้อเท็จจริงว่าพลเมืองประเภทใดบ้างที่เป็นฝ่ายทำการกดขี่เบียดเบียน และประเภทใดที่เป็นฝ่ายถูกกดขี่เบียดเบียน อีกทั้งพิจารณาขนาดของการกดขี่เบียดเบียนนั้นหนักหรือเบาอย่างใด การพิจารณาเรื่องนี้เกี่ยวกับการจำแนกบุคคลออกเป็นประเภทต่าง ๆ ตามฐานะและวิถีดำรงชีพ

เดิมคนไทยเรียกประเภทบุคคลที่แตกต่างกันเช่นนั้นตามมลศัพท์บาลีสันสกฤตว่า “วรรณะ” ต่อมาเมื่อคำรายโรปและจีนได้แพร่หลายเข้ามาในประเทศไทยก็เกิดความนิยมเรียกประเภทของบุคคลที่แตกต่างกันเช่นนั้นว่า “ชนชั้น” ซึ่งแปลคำอังกฤษ “Class” (คลาสส์) หรือภาษาจีน “เจียจี้”

ปัจจุบันนี้มีบทความมากมายที่กล่าวถึงการจำแนกชนชั้นของ

สังคมไทย รวมทั้งบทความที่ผมเขียนไว้ในหนังสือเรื่อง “ความเป็นอนิจจังของสังคม” และ “การวิเคราะห์สังคมสยามตามกฎหมายชาติแห่งความขัดแย้งเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลง (สสารกรรมประติการและวิวรรตการ)” อันเป็นเรื่องที่ผมได้แสดงไว้ในที่ประชุมของนักเรียนไทยในสหพันธรัฐเยอรมันเมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๗ ต่อมานิตยสาร “มหาราชภัฏ” ได้นำลงพิมพ์ส่วนมากแล้วต่อไปผมจะได้ปรับปรุงพิมพ์เป็นเล่ม ขอให้ท่านทั้งหลายรับบทความของผู้อื่นและของผมเกี่ยวกับเรื่องจำแนกชนชั้นไว้ประกอบการพิจารณาแล้ววินิจฉัยตามที่ท่านเห็นว่าตรงกับสภาพจริงของสังคมไทย

ผมขอให้ข้อสังเกตว่าทฤษฎีใดเป็นวิทยาศาสตร์สังคมนั้น ก็เพราะทฤษฎีนั้นนำกฎวิทยาศาสตร์ธรรมชาติมาประยุกต์แก้ความขัดแย้งทางเศรษฐกิจซึ่งเป็นรากฐานของสังคม และการเมืองกับวัฒนธรรม (รวมทั้งทรรศนคติ) ซึ่งเป็นโครงสร้างเบอบนของสังคม ความขัดแย้งนี้ทำให้สังคมเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงอย่างไม่หยุดยั้ง

ในทางชีววิทยาซึ่งเป็นสาขาหนึ่งของวิทยาศาสตร์ธรรมชาติ นั้น จำแนกพืชและสัตว์ที่มีชีวิตออกเป็น “ตระกูล” (Family), ตระกูลหนึ่ง ๆ จำแนกออกเป็น “ประเภท” (Genus), ประเภทหนึ่ง ๆ จำแนกเป็น “ชนิด” (Species), ชนิดหนึ่ง ๆ จำแนกออกเป็น “ชนิดปลีกย่อย” (Sub-Species)

ถ้าเรานำวิธีจำแนกสิ่งมีชีวิตทางชีววิทยามาใช้ในการจำแนกบุคคลที่มีฐานะและวิถีดำรงชีพต่างกัน เราก็อาจจำแนกบุคคลออกเป็น ๒ จำพวก คือ จำพวกหนึ่งได้แก่บุคคลที่ทำการกดขี่เบียดเบียนคนส่วนมากของสังคม อีกจำพวกหนึ่งคือคนส่วนมากของสังคมที่ถูกกดขี่เบียดเบียน

คนจำพวกหนึ่ง ๆ ก็จำแนกออกเป็น “ประเภท”, ประเภทหนึ่ง ๆ ก็จำแนกออกเป็น “ชนิด”, ชนิดหนึ่ง ๆ ก็จำแนกออกเป็น “ชนิดปลีกย่อย”

สังคมไทยปัจจุบันเป็นประเทศที่เรียกว่า “ประเทศกำลังพัฒนา” (Developing Country) หมายความว่า พลังการผลิต (Productive Forces) ซึ่งประกอบด้วยเครื่องมือการผลิต (Instruments of Production) พร้อมด้วยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และคนที่สามารถทำและใช้สิ่งเหล่านั้น กำลังพัฒนาจากวิธีการผลิตศักดินาที่ตกค้างอยู่เพื่อเข้าสู่พลังการผลิตสมัยใหม่ ความสัมพันธ์การผลิตทางเศรษฐกิจ (Relations of Economic Production) ตามระบบศักดินายังตกค้างอยู่ และมีความสัมพันธ์ตามระบบเศรษฐกิจทุนนิยมที่กำลังพัฒนา ฉะนั้น การจำแนกชนชั้นของสังคมไทยจึงต้องพิจารณาตามความสัมพันธ์แห่งเศรษฐกิจทั้งสองนั้น

กล่าวโดยย่อ **ชนชั้นในสังคมไทยปัจจุบันมีชนชั้นประเภท (Genus) ใหญ่** คือ **ชนชั้นกรรมกร, ชนชั้นชาวนา,**

ชนชั้นนายทุนน้อย, ชนชั้นนายทุนกลาง, ชนชั้นเจ้าสมบัติ, (Bourgeoisie) ซึ่งเป็นนายทุนใหญ่สมัยใหม่ (Modern Capitalist Class) และมีประเภทนายทุนศักดินาที่ตกค้างอยู่

ถ้าเราตรวจอาการของสังคมเพียงประเภทใหญ่ของชนชั้นแล้ว ก็เปรียบประจวบตรงต่อวิวัฒนาการส่วนใหญ่ของร่างกายเท่านั้นยังไม่เพียงพอ ฉะนั้น ขอให้ท่านทั้งหลายศึกษาค้นคว้าจำแนกให้ถึงชนิดและชนิดปลีกย่อย เพราะอาการแห่งความขัดแย้งกันระหว่างชนชั้นหนักเบาต่างกันตามสภาพ, ท้องที่, กาละของแต่ละสังคม เช่น

ชนชั้นประเภทชาวนา ซึ่งเป็นพลเมืองส่วนข้างมากของสังคมไทยนั้น ในฐานะประเภทชาวนาก็มีส่วนคล้ายบางสังคมอื่น แต่ที่ท่านศึกษาค้นคว้าถึงชนิดและชนิดปลีกย่อยแล้ว ท่านจะพบว่า มีลักษณะหลายอย่างที่แตกต่างกันกับหลายสังคม เช่นชาวนาไทยชนิดยากจนที่ต้องเช่าที่ดินของผู้อื่นนั้นย่อมมีความขัดแย้งกับเจ้าที่ดินผู้ให้เช่าชนิดที่ซื่อสัตย์ค่าเช่า แต่ชาวนายากจนไทยยังต้องถูกขูดรีดจากผู้ค้าข้าวเปลือกและเจ้าของโรงสีข้าว สภาพของชนชั้นชนิดชาวนาไทยยากจนจึงต่างกับสภาพของชนชั้นชนิดชาวนายากจนจีนสมัยที่ชนชั้นเจ้าที่ดินใหญ่ของจีนรวบรวมอำนาจการให้เช่าที่ดิน, การค้าข้าวเปลือกและการสีข้าว, เข้าไว้ในกำมือของคน ฉะนั้น ชาวนาจีนยากจน (ก่อนปลดแอก)

จึงใช้คำขวัญว่า “ต่อสู้เจ้าที่ดิน” ก็เป็นการเพียงพอแล้วที่จะ
 ต้องต่อสู้การขูดรีดเบียดเบียนทุกชนิด แต่คำขวัญนั้นยังคลุม
 ไม่ถึงการเบียดเบียนที่ชาวนายากจนไทยได้รับจากผู้ค้าข้าวและ
 เจ้าของโรงสีข้าว แม้ชาวนากลางและชาวนารวยอันดับต่ำของ
 สังคมไทย ซึ่งมีได้ข้าวและไม่มีโรงสีข้าวของตนเองนั้น ก็
 ต้องถูกกดขี่เบียดเบียนจากนายทุนชนิดหลังนี้ด้วย ถ้าท่านศึกษา
 ถิ่นกว่าเปรียบเทียบคิดเป็นจำนวนเงินว่าชาวนาไทยต้องถูกเจ้าที่ดิน
 และนายทุนสองชนิดหลังนี้กดขี่เบียดเบียนอย่างไรแล้ว ท่านทั้ง
 หลายก็ย่อมจะเห็นได้ว่าชาวนาถูกกดขี่เบียดเบียนจากนายทุนชนิดใด
 มากน้อยต่างกันอย่างไร

ชนชั้นประเภทกรรมกร ก็มีหลายชนิดและชนิดปลีกย่อย
 ที่ถูกกดขี่เบียดเบียนต่าง ๆ กัน อาทิ ชนชั้นชนดิกรรมกรที่ภาษา
 อังกฤษ, เยอรมัน, เรียกทับศัพท์ฝรั่งเศส “โพรเลตารียาต”
 (PROLETARIAT) ซึ่งเป็นคนทำงานในอุตสาหกรรมใหญ่ก็
 ถูกกดขี่และมีจิตสำนึกต่างกับคนงานในวิสาหกิจขนาดกลางและ
 ขนาดเล็ก

ชนชั้นประเภทนายทุนน้อย ก็ต้องจำแนกเป็นชนิดและ
 ชนิดปลีกย่อยตามสภาพของสังคมไทยโดยเฉพาะ เราจะถือเป็น
 สูตรสำเร็จไม่ได้ว่าถ้าเป็นชนชั้นประเภทนายทุนน้อยแล้ว ก็
 เป็นมิตรของกรรมกรและชาวนากับพลเมืองไทยส่วนมากได้ทั้ง

หมด ขอให้ท่านทั้งหลายสอบถามความรู้สึกแท้จริงของกรรมกร
ชาวนาและพลเมืองไทยส่วนมากกว่า เขาถูกกดขี่ขูดรีดเบียดเบียน
กดโกงจากนายทุนน้อยขี้หนึ่กและขี้หนึ่กปลีกย่อยไคบ้าง แล้วขอ
ให้ท่านจำแนกนายทุนน้อยให้ถูกต้องตามที่กรรมกรชาวนาและพล-
เมืองไทยส่วนมากประสบ

อันที่จริงในต้นฉบับตำราวิทยาศาสตร์สังคมนั้น นายทุน
น้อยขี้หนึ่กที่เป็นมิตรได้กับพลเมืองส่วนมากนั้น คือนายทุนน้อย
ขี้หนึ่กที่ถูกแบ่งปันจากนายทุนใหญ่ ซึ่งทำให้นายทุนน้อยขี้หนึ่ก
นั้นต้องขาดทุนย่อยยับที่จะต้องตกจากฐานะนายทุนน้อยมาเป็น
คนยากจน จึงเกิดจิตสำนึกที่จะเข้าร่วมกับกรรมกรชาวนา ส่วน
นายทุนน้อยขี้หนึ่กที่ไม่ถูกนายทุนใหญ่ข่มเหงเบียดเบียนนั้น ก็จะเข้า
ร่วมกับนายทุนใหญ่เพื่อแสวงหากำไรเลื่อนฐานะตนขึ้นเป็นนาย
ทุนกลางและนายทุนใหญ่ตามลำดับ ทั้งที่ท่านอาจสังเกตเองได้
ว่า นายทุนใหญ่ก็เริ่มมาจากเป็นนายทุนน้อยก่อน

ชนชั้นประเภทนายทุนกลาง ก็จะต้องพิจารณาจำแนกชนิด
และชนิดปลีกย่อยทำนองชนชั้นประเภทนายทุนน้อย

ชนชั้นประเภทเจ้าสมบัติ ซึ่งเป็นนายทุนใหญ่สมัยใหม่นั้น
ก็จำเป็นต้องจำแนกออกเป็นชนิดและชนิดปลีกย่อยต่าง ๆ บาง
ชนิดก็เป็นเจ้าสมบัติรักชาติประชาธิปไตย บางชนิดก็พัฒนา
ถึงขั้นเป็นนายทุนผูกขาดเป็นบรมชนาณภาพที่ทำการกดขี่เบียด

เขียนพลเมืองส่วนข้างมากแห่งสังคมไทย บางชนิดก็เป็นสมมุติ
ของนายทุนผูกขาดต่างชาติที่เป็นบรมชนาภาพหรือจักรวรรดิ
นิยม

ประกาศที่ ๓. ถิ่นตราขายจากการที่ราษฎรไทย ส่วนมากถูกกดขี่ทางการเมือง

หลักทั่วไปมีว่า ชนชั้นใดมีอำนาจเศรษฐกิจ, ชนชั้นนั้น
ก็อาศัยอำนาจเศรษฐกิจช่วยยึดครองอำนาจทางการเมืองเพื่อ
ประโยชน์แห่งชนชั้นของตนและพันธมิตรของตน ฉะนั้น รัฐ-
ธรรมนูญซึ่งเป็นแม่บทแห่งระบบการเมืองและแห่งระบบสังคม
จึงเป็นไปตามความต้องการของชนชั้นนั้น ใช้กดขี่ราษฎรส่วน
มากของสังคมให้จำต้องปฏิบัติตาม ซึ่งเป็นผลสะท้อนกลับไปยัง
รากฐานเศรษฐกิจคือรักษาและพัฒนาอำนาจเศรษฐกิจนั้น

แต่ บ่อยกเว้น จากหลักทั่วไปมีอยู่ว่า ประเภทนายทุนต่าง ๆ
ชนชั้นนักคิดและชนชั้นปลุกย่อยที่ได้พียงตนขึ้นสู่ระดับเข้าใจกฎ
วิวัฒนาการทางปวงของมนุษย์สังคม จึงเห็นว่าอนาคตของสังคม
จะต้องตกอยู่ในกำมือของกรรมกร, ชาวนา, และราษฎรส่วนมาก
บุคคลชนิตและชนิตปลุกย่อยแห่งชนชั้นนายทุนส่วนหนึ่งจึง สละชน
ชั้นเดิมของตนเพื่ออุทิศตนรับใช้ราษฎรส่วนมากของสังคม โดย
สถาปนารัฐธรรมนูญที่เป็นประชาธิปไตยสมบูรณ์

ขอให้ท่านทั้งหลายซึ่งเป็นปัญญาชนโปรดพิจารณาว่า ส่วนมากของท่านอยู่ในชนชั้นนายทุนชนิดใดบ้าง เพราะเป็นที่ทราบกันอยู่แล้วว่า ตามระบบการศึกษาชั้นมัธยมและอุดมของสังคมไทยปัจจุบันนี้ กรรมกร, ชาวนายากจน และคนยากจนทั่วไปไม่มีเงินพอให้ลูกไปจ่ายเล่าเรียนได้ ผู้ที่มีโอกาสเล่าเรียนได้ส่วนมากถึงชั้นมัธยมและอุดมนั้นก็อยู่ในชนชั้นนายทุนน้อย, นายทุนกลาง, เจ้าสมบัติ ดังนั้นท่านก็อาจตระหนักชั้นเดิมของท่านโดยอุทิศตนปฏิบัติเพื่อให้มีระบบการเมืองที่เป็นประชาธิปไตยสมบูรณ์ทางนิติบัญญัติและพฤตินัย

ประกาศที่ ๔. ถอนรายจากการที่ราษฎรไทย ส่วนมากถูกกรอกรอดมองด้วย ทรรศนะคติที่ไม่ใช่ประชาธิปไตย สมบูรณ์

ท่านทั้งหลายย่อมสังเกตได้ว่า ปัจจุบันนี้มีทรรศนะคติหลายอย่างโฆษณาแพร่หลายมาก

ฝ่ายชนชั้นประเภทนายทุนกับลูกสมนัก็เผยแพร่ทรรศนะคติเพื่อบังคับให้ราษฎรผู้บริสุทธิ์หลงเชื่อเพื่อใช้เป็นหลักนำการปฏิบัติ ซึ่งเป็นการสนับสนุนโดยตรงหรือโดยปริยายแก่อำนาจเศรษฐกิจและการเมืองของฝ่ายประเภทนายทุน

ส่วนพวกที่เรียกกันว่าก๊วนนั้นก็เผยแพร่ทฤษฎีซึ่งแต่ละพวกก็คิดว่าชนิดหรือชนิดปลื้กย่อยของตนนั้นก๊วน

ถ้าราษฎรไทยส่วนมากถูกกรอกสมองให้หลงเชื่อตาม
 วรรณคดีที่ไม่ใช่ประชาธิปไตยโดยสมบูรณ์ไซ้ ภัยอันตรายก็เกิด
 ขึ้นได้แก่สังคมไทย

ผมจึงขอให้ท่านทั้งหลายพิจารณาวรรณคดีทุก ๆ อย่าง
 แล้วพิจารณาว่า อย่างไรเป็นประชาธิปไตยสมบูรณ์ถูกต้องตาม
 วิทยาศาสตร์สังคมที่ประยุกต์ได้เหมาะสมแก่สภาพ, ท้องที่,
 ภาวะ ของสังคมไทย

๓. เมื่อท่านทั้งหลายได้ศึกษาค้นคว้าข้อเท็จจริงดังกล่าวข้าง
 บนนั้นแล้ว ก็ขอให้ศึกษาค้นคว้าถึงวิธีที่จะทำให้ภัยอันตรายต่อสังคม
 ไทยหมดไปเป็นขั้น ๆ ตามสภาพ, ท้องที่, ภาวะ ของสังคมไทย
 โดยเฉพาะ ขอให้คำนึงถึงภาษิตโบราณที่ว่า “ขั้นต้นไม้ที่เดียว
 สุกยอดไม่มีทางสำเร็จ” ภาษิตของจีนที่เทียบได้กับภาษิตไทยนั้น
 ก็มีอยู่ว่า “การเดินให้ถึง ๑๐๐๐ ก้าว ก็ต้องตั้งต้นจาก ๑ ก้าวก่อน”

ท่านทั้งหลายคงได้ทราบหรืออาจทราบว่า วิทยาศาสตร์สังคม
 ให้คติไว้ว่า “ราษฎรเป็นผู้สร้างประวัติศาสตร์ของตน” และให้
 ถ้อย “มวลชนเป็นใหญ่” ดังนั้น วิธีที่จะทำให้สังคมไทยรอดพ้น
 จากภัยอันตรายต่าง ๆ นั้น ก็ต้องสุดแต่แต่ความถนัดของราษฎร
 ส่วนมากที่ถูกกดขี่เบียดเบียนแห่งสังคมต่างๆ ผู้ใดที่เห็นความ

ปรารถนาดีต่อมวลชน แต่ถ้ามัวคำนึงถึงความถนัดของมวลชน
 ไขว้ ความปรารถนาดีนั้นก็เป็นความนึกคิดที่เรียกว่า “อัตวิสัย”
 (Subjectivism) และ “จิตนิยม” (Idealism) คือการนึกเอาเอง
 ตามวิสัยและจิตของตนซึ่ง มิใช่ความปรารถนาดีทาง “ภาวะวิสัย”
 (Objectivism)

ผมขอคัดความตอนหนึ่งที่ผมกล่าวไว้ในบทความที่ลงพิมพ์
 ในหนังสือ ที่ระลึกของชาวธรรมศาสตร์ใน สหราชอาณาจักร
 (อังกฤษ) ประจำ พ.ศ. ๒๕๑๔ ดังต่อไปนี้

- “ ผู้ที่มีความเป็นอยู่อย่างราษฎรซึ่งต้องการ ปลดเปลื้องความ
- “ กดขี่เบียดเบียน ย่อมประสบพบเห็นว่า ราษฎรในประเทศ
- “ หนึ่ง ๆ มีความถนัดต่าง ๆ กัน ในระหว่างบุคคลที่เข้า
- “ ลักษณะเป็นกรรมกรนั้น กรรมกรก็มีความถนัดในการทำ
- “ งานต่าง ๆ กัน ตามชนิดและชนิดปลีกย่อยของการทำงาน เช่น
- “ กรรมกรแบกหามก็ถนัดในการนั้น ส่วนกรรมกรในวิสาหกิจ
- “ ที่ใช้เครื่องจักรกลสมัยใหม่ก็มีความถนัดต่างกับกรรมกรแบก
- “ หาม ส่วนชาวนานั้นเล่าก็มีความถนัดในวิธีทำนาต่าง ๆ
- “ กัน ตามสภาพ, ท้องที่, กาละ เช่น ชาวนาไทยไม่ถนัด
- “ ในการใช้ปุ๋ยอุจจาระมนุษย์ แต่ชาวนาจีนมีความถนัด
- “ ในการใช้ปุ๋ยขี้คนนั้น แม้ในระหว่างชาวนาจีนด้วยกัน
- “ แต่ถนัดใช้ปุ๋ยอุจจาระมนุษย์ต่างกันตามท้องที่ เช่น

- “ ชาวนาจีนบริเวณใกล้กรุงปักกิ่ง ซึ่งผมเคยสังเกตการณ์หลาย
 “ ปีนี้ ก็เห็นว่าเขาถนัดใช้ปุ๋ยอูจจาระมนุษย์ที่ตากหรือผึ่ง
 “ ให้แห้งก่อน ส่วนชาวนาและชาวสวนผักบริเวณกว้างทุ่ง
 “ ถนัดใช้อูจจาระสดโดยเขาไม่มีความรังเกียจ

- “ ขอให้ท่านพิจารณาถึงวิธีรับประทานอาหารว่า คน
 “ ในชาติหนึ่งถนัดวิธีต่างกับอีกชาติหนึ่งตามสภาพและ
 “ ท้องที่ เช่น ราษฎรไทยส่วนมาก (นอกจากคนสมัยใหม่)
 “ ถนัดใช้มือเป็นขั้วที่รับประทานผักจิ้มน้ำพริก ถ้าใช้
 “ ตะเกียบรับประทานอาหารไทยแท้ก็ไมถนัด คนไทยสมัย
 “ ใหม่ที่ใช้ช้อนส้อมนั้นก็ต้องมีผู้หันผักให้พอดีคำก่อน คน
 “ ฝรั่งเศสถนัดใช้ส้อมกับมีดในการรับประทานอาหาร และ
 “ ถนัดใช้ส้อมเป็นพิเศษ ถัรับประทานปลาใช้ส้อมอย่าง
 “ เดียว โดยเอามือขวาจับส้อม เอามือซ้ายถือขนมปังชิ้นหนึ่ง
 “ ตุนปลาให้เข้าส้อม แต่คนอังกฤษถนัดใช้มีดปลาที่ทำเฉพาะ
 “ กับส้อม ๖ ล ฯ

- “ ฉะนั้นถ้าวิธีที่จะเข้าสู่การอภิวัฒน์ตามความหมาย
 “ ว่าทุก ๆ ก้าวหน้าตามแนวทางก่อสร้างภพนั้น ก็ต้องสุดแท้
 “ แต่ความถนัดของบุคคล การที่ผู้ใดอ้างว่าต้องทำตามวิธี
 “ ที่ผ่องใสต้องการจึงจะเป็นวิธีอภิวัฒน์นั้น ก็เป็นเรื่องท
 “ เรียกว่าคิดตาม “อัตวิสัย” และ “จิตนิยม” คือคิดตาม

- “ ใจตนเองโดยไม่มองถึงความถนัดของแต่ละบุคคล ยิ่ง
 “ ผู้อาวุโสเองก็ไม่ถนัดในวิธีที่ชักชวนให้สอนทำแล้ว ก็ยัง
 “ เป็นการพูดโดยไม่รับผิดชอบ ซึ่งเป็นการเรียกร้องให้
 “ คนอื่นทำตามวิธีของตนเองก็ไม่ถนัด”

ตามที่สาธารณนิกรปรารถนาไว้ในจดหมายถึงผมว่า ผู้นำชาวนา
 ในชนบทถูกลอบสังหารไปแล้วหลายสิบศพโดยรัฐบาลไม่สามารถ
 ติดตามคนร้ายได้เลยนั้น ผมขอแสดงความเห็นใจเป็นอันมากแก่
 ครอบครัวและญาติมิตรของผู้นำชาวนาที่ถูกทำลายชีวิต ผมขอให้
 ท่านทั้งหลายพิจารณา กฎธรรมชาติแห่งความขัดแย้ง ๆ ซึ่งผม
 เห็นว่าเป็นเรื่องของ “ ประติการ ” คือ เมื่อมีการ “ กระทำ ”
 ก็ต้องมีฝ่ายตรงข้าม “ โต้การกระทำ ” มิใช่เป็นเรื่องของ
 “ วิธีวิภาษ ” ซึ่งพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานให้ความ
 หมายถึงว่า “ พูดแตกต่าง, พูดแย้ง (ส. วิ + ภาษ)” ท่านก็ย่อม
 เห็นได้ว่าฝ่ายตรงข้ามกับกลุ่มนำชาวนานั้นมิได้ใช้วิธีวิภาษ หากใช้
 การกระทำโต้แย้งตามกฎหมายประติการอย่างจริงจัง ผมหวังว่าก่อนที่จะผู้
 ปฏิบัติงานลงมือกระทำนั้น กลุ่มนำก็คงเตรียมการไว้ล่วงหน้าแล้ว
 ว่าเมื่อลงมือกระทำการใดนั้น ฝ่ายตรงข้ามต้อง “ โต้การกระทำ ”
 และกลุ่มนำจะใช้วิธีใดที่จะ “ ตอบโต้การกระทำ ” ให้ได้ผลนั้น
 ท่านทั้งหลายควรศึกษา

ผมขอเสนอให้ท่านทั้งหลายคิดไว้ด้วยว่า การหาทางรอดของ

สังคมไทยนั้น มวลชนย่อมต้องการทราบมิเพียงแต่ด้านทำลาย เพราะเพียงแต่ด้านนั้นยังมีไว้ทางรอดของสังคมไทย หากมวลชนต้องการทราบถึงด้านก่อสร้างที่มวลชนจะเห็นได้เป็นรูปธรรมอย่างชัดแจ้งประกอบด้วย

ตัวอย่างในหลายประเทศที่ขบวนการหาทางรอดของสังคมนั้นคิดแต่ด้านทำลายโดยไม่มีแผนการก่อสร้างไว้ล่วงหน้าก็เป็นเหตุให้เศรษฐกิจที่ทรุดอยู่แล้วต้องทรุดหนักลงอีก เช่น สภาพการณ์ที่เกิดขึ้นในประเทศฝรั่งเศสเนื่องจากการอภิวัฒน์ ค.ศ. ๑๗๘๙ คือ “บัตรแทนเงินตรา” ซึ่งเรียกว่า “อัสซีญาต์” หรืออีกนัยหนึ่ง “ธนบัตร” นั้น ได้ลดค่าลงมาก แต่รัฐบาลที่ได้อำนาจรัฐต่อมานั้นมิได้มีแผนการเศรษฐกิจไว้ล่วงหน้า และเมื่อเก็บภาษีอากรได้ไม่พอใช้จ่ายก็ใช้วิธีออกธนบัตรแทนเงินตราจนเหลือล้น ค่าของบัตรนั้นก็ลดลงเรื่อย ๆ จนเกือบถึงศูนย์ กรรมกรฝรั่งเศสก็เบื่อหน่ายเพราะตนได้รับค่าจ้างเป็นบัตรที่เกือบไม่มีค่า ชาวนาและพลเมืองส่วนข้างมากที่ยากจนหรือมีทุนน้อยก็ไม่พอใจผู้ครองอำนาจรัฐใหม่ จึงเป็นเหตุหนึ่งที่นายพลนโปเลียน โบนาปาร์ต ทำรัฐประหารล้มระบบสาธารณรัฐแล้วตั้งธนาคารแห่งประเทศไทยขึ้นแล้วใช้เงินตราใหม่ และรักษาเสถียรภาพเงินตราไว้ได้

ตัวอย่างของประเทศอื่น ๆ ก็มีมาก จึงขอให้ท่านทั้งหลายศึกษาหาความรู้ในเรื่องนี้ด้วย

๔. ขอขอบคุณท่านทั้งหลายที่ระลึกถึงวันที่ ๑๐ ธันวาคม อันเป็นวันที่รัฐธรรมนูญถาวรฉบับแรกใช้มาเป็นเวลา ๑๔ ปี ซึ่งยืนยาวที่สุดในประวัติรัฐธรรมนูญสยามที่มีมา

การเปลี่ยนแปลงการปกครองจากสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นระบอบราชาธิปไตยภายใต้รัฐธรรมนูญการปกครองแผ่นดินชั่วคราวฉบับ ๒๗ มิถุนายน ๒๔๗๕ และฉบับ ๑๐ ธันวาคม นั้น คณะราษฎรย่อมมีความผิดพลาดหลายประการ ซึ่งท่านทั้งหลายควรศึกษาเพื่อไม่ผิดพลาดซ้ำอีก ขอให้ท่านรับฟังความเห็นทุก ๆ กลุ่มที่ขัดแย้งตั้งแต่ต้นมาจนถึงทุกวันนี้ เพราะเป็นประโยชน์ที่ท่านจะพิจารณาความเห็นของกลุ่มนั้น ๆ ที่ได้พิจารณาสภาพของสยามสมัยนั้นอย่างไรบ้าง

แต่คณะราษฎรเห็นว่า สมัยนั้นสยามตกอยู่ในวงล้อมของจักรวรรดินิยมอังกฤษกับฝรั่งเศส ท่านที่ศึกษาประวัติศาสตร์แม่เบืองต้น ๆ จากผู้จำความได้ก็คงทราบจากหลายคนว่า ใน ค.ศ. ๑๘๙๖ จักรวรรดินิยมทั้งสองทำความตกลงกันว่า ยินยอมให้สยามเป็นเอกราชเพื่อเป็น “ประเทศกันชน” (Buffer State) ระหว่างอาณานิคมของสองประเทศในแหลมอินโดจีน โดยเขาขมวดไว้ว่า ข้อตกลงนั้นไม่ตัดสิทธิที่สองประเทศจะยกกองกำลังมายึดเอาสยามไปแบ่งเป็นอาณานิคมของแต่ละประเทศนั้นได้ ถ้าท่านทั้งหลายทราบสภาพของสยามเช่นนั้นแล้ว ก็ขอให้ลองคิดว่าถ้าคณะราษฎร

ใช้วิธีจัดตั้งมวลชนไทยสมัยนั้นให้กว้างใหญ่ไพศาลประกอบเป็น กองทัพใหญ่ยกมารบกับฝ่ายรัฐบาล จักรวรรดินิยมอังกฤษกับฝรั่งเศสสมัยนั้นจะแทรกแซงได้หรือไม่ และถ้ามีการแทรกแซงขึ้นแล้ว สังคมไทยที่แม้มีเพียงเอกราชทางนิตินัย จะคงฐานะเช่นนั้นต่อไป ได้ หรือจะสูญเสียเอกราชทั้งทางนิตินัยและพฤตินัย คณะราษฎร ใช้วิธียึดอำนาจโดยฉับพลันที่เรียกว่า “ กบฏ เทตาร์ท ” ซึ่งมีผู้แปล ว่า “ รัฐประหาร ” อันเป็นการกระทำชุดเดียว ประกอบด้วย พระบาทสมเด็จพระปกเกล้า ฯ ทรงพระปรีชาญาณว่า ถ้ารับสั่งให้ ทหารหัวเมืองที่ยังคงจงรักภักดีต่อพระองค์ยกกำลังมาสู้กับฝ่ายคณะ ราษฎรแล้ว การต่อสู้ด้วยกำลังอาวุธก็จะยืดเยื้อ ซึ่งจะเป็นเหตุ ให้อังกฤษกับฝรั่งเศสส่งกองทัพมาแทรกแซง พระองค์ทรงมีพระ หทัยเห็นแก่ความเป็นเอกราชของชาติ จึงพระราชทานระบอบราชา ธิปไตยตามรัฐธรรมนูญดังที่คณะราษฎรขอพระราชทาน

อย่างไรก็ตาม การกระทำของคณะราษฎรโดยวิธีนั้นมิได้ทำ ให้เศรษฐกิจที่เสื่อมโทรมอยู่แล้วนั้นทรุดหนักลง หากได้ทำนุบำรุง ให้ดีขึ้นเท่าที่จะทำได้ตามสภาพสมัยนั้น โดยเฉพาะได้รักษาสถียร ภาพของเงินบาท ซึ่งไม่ทำให้กรรมกรได้เงินตราที่เสื่อมค่าเป็นค่า แรง และชาวนาขายพืชผลตามเงินตราที่มีเสถียรภาพ

ในที่สุดนี้ ขอส่งความปรารถนาดีมายังท่านและนิสิตทุกคน.

ปรีดี พนมยงค์

ภาคผนวก

บทความเรื่องวิธีพิจารณาทางรอด ของสังคมไทย

ในจดหมายถึงคณะกรรมการนิสิต ฯ ผมได้กล่าวถึงประเภท
นายทุนศักดินาที่ตกค้างอยู่ โดยมีได้จำแนกถึงชนิดและชนิดปลีก
ย่อยของนายทุนประเภทนี้ เพราะผมได้กล่าวถึงแล้วใน หนังสือ
ว่าด้วยความเป็นอนิจจังของสังคม และในบทความที่ผมเขียนขึ้น
เพิ่มเติมต่อจาก ปาฐกถาที่ตำบลโอบอร์ไรท์แบร์ก (เยอรมนี)
พ.ศ. ๒๕๑๗ แต่เพื่อให้ท่านผู้อ่านทราบความสมบูรณ์ขึ้นอีก
ผมจึงเขียนภาคผนวกนี้เพิ่มเติมโดยย่อ ดังต่อไปนี้

๑. หลักการแบ่งชนชั้นของสังคมใด ๆ นั้น จะต้องเป็น
ไปตาม ระดับแห่งความสัมพันธ์การผลิตทางเศรษฐกิจที่เป็น
รากฐานของสังคม และความสัมพันธ์ทางการเมืองที่เป็นโครง
สร้างของตน

๒. สังคมไทยปัจจุบันเป็นประเทศที่กำลังพัฒนา (Develop-
ing Country) คือพลังการผลิต (Productive Forces) ซึ่งประกอบ
ด้วยเครื่องมือการผลิต (Instruments of Production) พร้อมด้วย
วิทยาศาสตร์ และ เทคนิค และ คนที่สามารถทำ และใช้สิ่งเหล่านั้น

กำลังพัฒนาจากวิธีการผลิตศักดินาที่ตกค้างอยู่ เพื่อเข้าสู่พลังการผลิตสมัยใหม่ ความสัมพันธ์การผลิตทางเศรษฐกิจ (Relations of Economic Production) ตามระบบศักดินายังตกค้างอยู่ และมีความสัมพันธ์ตามระบบเศรษฐกิจทุนนิยมที่กำลังพัฒนา ฉะนั้น การจำแนกชนชั้นของสังคมไทยจึงต้องพิจารณาตามความสัมพันธ์แห่งเศรษฐกิจทั้งสองนั้น

๓. การแบ่งชนชั้นตามความสัมพันธ์การผลิตเศรษฐกิจศักดินาไทยนั้น ในสมัยโบราณ สยามได้รับวัฒนธรรมอินเดียเรื่อง การแบ่ง “วรรณะ” เป็นหลักและปรับปรุงตามความเหมาะสมของ สยาม

ในยุคสมัยพระเวทหลายศตวรรษก่อนพุทธกาลนั้น มโน สาราจารย์ได้แบ่งบุคคลในสังคมออกเป็น ๔ วรรณะ คือ พราหมณ์ ซึ่งเป็นนักบวชได้รับความยกย่องให้เป็นผู้ใหญ่ หัวหน้าสังคม, “กษัตริย์” ซึ่งเป็นนักรบผู้ถืออาวุธป้องกันสังคม, “แพศย์” เป็นผู้ทำการเลี้ยงสัตว์และทำการค้ามีสมบัติบ้านเรือน, “ศูทร” คือผู้ไม่มีสมบัติซึ่งต้องรับใช้วรรณะที่สูงกว่า

สมัยต่อมา การแบ่งวรรณะแห่งยุคสมัยพระเวทได้แก้ไขเปลี่ยนแปลงในแคว้นมคธและแคว้นใกล้เคียงเมื่อครั้ง พุทธกาล ซึ่งเข้าสู่สยามคือ “วรรณะกษัตริย์” เป็นเจ้าของที่ดินสูงสุดของ

สังคม, “พราหมณ์” ตกอันดับลงไปเป็น “ครู” ของกษัตริย์ (ราชครู) ส่วนผู้มีสมบัติรองจากวรรณะกษัตริย์นั้น ได้จำแนกออกเป็น ๓ อันดับ คือ

อันดับที่ ๑ เรียกว่า “เศรฐฐิ” คือคนมั่งมีที่ดินและสมบัติมากในสังคมเป็นสหายของพระราชา

อันดับที่ ๒ เรียกว่า “คฤหบดี” คือผู้ครองเรือนซึ่งมีที่ดินและสมบัติขนาดกลาง

อันดับที่ ๓ เรียกว่า “กระฎุมพี” คือ พ่อค้าเมล็ดพืชในชนบท และ ให้ชวนาถเงินเล็ก ๆ น้อย ๆ ซึ่งถือเป็นวรรณะต่ำที่เกือบจะตกเป็นชนต่ำ พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานให้ความหมายของคำว่า “กระฎุมพี” ไว้ว่า

“กระฎุมพี” (แผลงมาจาก กุฎุมพี) น. (๑) คนมั่งมี, พ่อเรือน (๒) หมายความว่าคนเลวก็นิยมใช้คำว่า “ไพร่กระฎุมพี” (ในอินเดียบางแห่งหมายความว่า ชนชั้นเจ้าพ่อกศุทรที่มีมั่งมีชน Hobson-Jobson ในคำ Kumbi. ทมิฬ (ปาก) ว่า คนจน)”

คนไทยรุ่นผมคงได้ยินมวลชนไทยเรียกคนวรรณะนี้ว่า “ไพร่กระฎุมพี” แสดงว่ามวลชนไทยเข้าใจดีว่าคนมั่งมีหรือพ่อเรือนอันดับต้น มีลักษณะเป็นข้าของเจ้าศักดินาหรือไพร่ทมิฬชั้นยังไม่ถึงขั้นเป็น “เศรฐฐิ” หรือชน “คฤหบดี” จึงมีลักษณะ

เป็น นายทุนน้อยตามระบบเศรษฐกิจศักดินาเท่านั้น มีอาจเทียบได้กับชนชั้น “บัวร์จัวซี” (Bourgeoisie) ตามระบบทุนนิยมสมัยใหม่

๔. คำว่า “บัวร์จัวซี” (Bourgeoisie) เป็นภาษาฝรั่งเศส ซึ่งเมธีวิทยาศาสตร์สังคมได้ใช้ทับศัพท์ฝรั่งเศสในบทความต่าง ๆ ที่เขียนเป็นภาษาเยอรมันและอังกฤษด้วย

ผมได้กล่าวไว้ในหลายปาฐกถา และบทความถึงที่มาของคำนี้เกี่ยวกับกำเนิดของระบบทุนนิยมสมัยใหม่

ใน ค.ศ. ๑๘๘๘ เองเกลส์ ได้ทำฟุทโน้ตอธิบายไว้ว่า

“บัวร์จัวซี หมายถึง ชนชั้นนายทุนสมัยใหม่ เจ้าของปัจจัยการผลิตของสังคมและเป็นผู้ใช้แรงงานที่มีค่าจ้าง”

(By bourgeoisie is meant the class of modern capitalists, owners of means of social production and employers of wage-labour.)

๕. หงนแสดงชัดแจ้งว่าเป็นชนชั้นนายทุนสมัยใหม่ มิใช่ นายทุนศักดินา

ในระยะแรก ๆ ที่ตำรามาร์กซ์-เองเกลส์แพร่ไปในประเทศจีนนั้น นักวิชาการจีนเห็นว่าคำว่า “บัวร์จัวซี” (Bourgeoisie) นี้มีความหมายเฉพาะ จึงมิได้เอาคำสำหรับการแบ่งชนชั้นตาม

ระบบศักดินาจีนมาแปลคำฝรั่งนี้ หากนักวิชาการจีนใช้วิธีทับศัพท์คือเขียนเป็นอักษรจีนอ่านออกสำเนียงใกล้เคียงกับคำนั้นว่า “ปู้ เลอะ จั๋ว ลี” ต่อมาคณะกรรมการจีนผู้ทรงคุณวุฒิทางภาษาศาสตร์และการเมืองจึงตั้งศัพท์จีนขึ้นใหม่ว่า “ปู้ จ้าน เจีย จี” แปลว่า “ชนชั้นมีสมบัติ” เพื่อถ่ายทอดคำฝรั่งนั้น ส่วนผมใช้คำไทยว่า “ชนชั้นเจ้าสมบัติ” เพื่อถ่ายทอดคำฝรั่งนั้น

๕. คำว่า “โพรเลตารียาต” (PROLETARIAT) เป็นภาษาฝรั่งเศส ซึ่งเมธีวิทยาศาสตร์สังคมได้ใช้ทับศัพท์ฝรั่งเศสในบทความต่าง ๆ ที่เขียนเป็นภาษาเยอรมันและอังกฤษด้วย

ในปี ค.ศ. ๑๘๘๘ เองเงิลส์ ได้ทำฟุตโน้ตอธิบายไว้ว่า “โพรเลตารียาต” หมายถึง ชนชั้นคนงาน(กรรมกร)สมัยใหม่ ซึ่งไม่มีปัจจัยการผลิตของตนเอง จึงจำต้องลดฐานะลงเพื่อขายพลังแรงงานของตนเพื่อดำรงชีพ

(By proletariat (is meant) the class of modern wage-labourers who, having no means of production of their own, are reduced to selling their labour power in order to live.)

ในระยะแรก ๆ ที่ตำรามาร์กซ์-เอนเกลส์แพร่ไปในประเทศจีนนั้น นักวิชาการจีนเห็นว่า คำว่า “โพรเลตารียาต” (PROLETARIAT) นี้มีความหมายเฉพาะ จึงใช้วิธีทับศัพท์ฝรั่งนั้นเขียนเป็นอักษรจีนออกเสียงใกล้เคียงกับคำนั้นว่า “ผู้ โหล เลียะ ทะ เลียะ ย่า” ต่อมาคณะกรรมการจีนผู้ทรงคุณวุฒิทางภาษาศาสตร์และการเมืองจีนจึงตั้งศัพท์จีนขึ้นใหม่ว่า “หวู่ ฉาน เจีย จี” แปลว่า “ชนชั้นไม่มีสมบัติ” เพื่อถ่ายทอดคำฝรั่งนี้ ส่วนผมใช้คำไทยว่า “ชนชั้นผู้ไร้สมบัติ” เพื่อถ่ายทอดคำฝรั่งนั้น.

ชานกรุงปารีส, ๑๖ มีนาคม ๒๕๑๙

ปรีดี พนมยงค์

พิมพ์ที่ประจักษ์การพิมพ์ ๑๐๐ ตรอกบ้านหล่อ ถนนวิสุทธิกษัตริย์
(หลังกระทรวงเกษตร) โทร. ๒๘๒๐๒๘๐

นายประจักษ์ ศิริบัณฑิตกุล ผู้พิมพ์โฆษณา ๒๕๑๙

